

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๖๖๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๑ ชุด
ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐ จำนวน ๑ ชุด
ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐
๓. ตัวอย่างเทศบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ จำนวน ๑ ชุด
๔. ตัวอย่างข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีพระปณิธานเจริณรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการดูแลทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย รวมถึงสรรพชีวิตภายใต้ร่มพระบารมี ให้ได้รับความผาสุก トラบจนทุกวันนี้ และขออัญเชิญพระกระแสรับสั่งเมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตรการดำเนินงานของศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ ณ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙ ว่า “ทรงห่วงใยปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติ” และทรงมีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดจากประเทศไทย โดยต้องค่อยเป็นค่อยไป สัตวแพทย์ควรมีบทบาทในการช่วยดำเนินการ

รัฐบาลได้น้อมรับใส่เกล้าฯ สนองพระปณิธาน และนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ ๒๑๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับเป็นประธานกรรมการฯ พร้อมพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ ทรงร่วมเป็นรองประธาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการจากกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักนายกรัฐมนตรี และกรม กองต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯจารึกพระเกียรติคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยและสรรพชีวิต เนื่องในวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ของศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาลเห็นควรสมควรดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป

/กระทรวง...

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าประสงค์ จึงขอให้ดำเนินการดังนี้

๑. ขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและดำเนินการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ ดังนี้

๒.๑ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนทราบข้อมูลการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ตามกฎหมาย รวมถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการเลี้ยงสัตว์

๒.๒ สำรวจข้อมูลจำนวนและขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว

๒.๓ ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๒.๔ จัดทำและประกาศใช้เทศบัญญัติและข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และ ๔)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภุชญา บุญราช)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๔

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล..... โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....และนายอำเภอ.....จึงตราข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ....”

ข้อ 2 ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล..... ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา(ตามนัย ม.7 (4)แห่งพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540)

ข้อ 3 บรรดาข้อบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ 4 ในข้อบัญญัตินี้

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์ในสถานที่เลี้ยงสัตว์

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์ในลักษณะที่มีการปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการสละการครอบครองสัตว์

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือสถานที่ในลักษณะอื่นที่ใช้ในการควบคุมสัตว์ที่เลี้ยง

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า ผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

เหตุผล

เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล..... ซึ่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้กระทำได้โดยการตราเป็นข้อบัญญัติ จึงตราข้อบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบล.....(บัญญัติตาม ม.4 พรบ.สธ.)

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535(บัญญัติตาม ม.4 พรบ.สธ.)

ข้อ 5 เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้พื้นที่ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ดังนี้ (ออกตามความในมาตรา 29 พรบ.สธ.)

(หมายเหตุ เขตควบคุมฯในลักษณะต่างๆ ที่ร่างไว้นี้เป็นไปตามกรอบของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ส่วนข้อเท็จจริงของแต่ละท้องถิ่นจะสมควรมีการควบคุมเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความเป็นจริงและความประสงค์ของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ เอง)

(1) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยเด็ดขาด

1.1) ....(ไปรคระบุรายละเอียดของพื้นที่).....เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท.....(ไปรคระบุประเภทสัตว์).....โดยเด็ดขาด

1.2) .....

1.3) .....

(2) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เกินจำนวนที่กำหนดดังนี้

2.1) .....(ไปรคระบุรายละเอียดของพื้นที่)..... เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท...(ไปรคระบุประเภทสัตว์).....เกินจำนวน.....ตัว

2.2) .....

2.3) .....

(3) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

3.1) ....(ไปรคระบุรายละเอียดของพื้นที่).....เป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท.....(ไปรคระบุประเภทสัตว์).....ต้อง.....(ไปรคระบุมาตรการที่จะกำหนด).....

3.2) .....

3.3) .....

(“มาตรการ” หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ)

ข้อ 6 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ 5 โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืนให้สัตว์นั้นตกเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล.....

แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการ
ขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้วให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มีได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่งและเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืน
ภายในกำหนดเวลาดามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่องค์การบริหาร
ส่วนตำบล..... ตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อ
ประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ (บัญญัติตามมาตรา 30 พรบ.สช.)

ข้อ 7 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติ
หน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ในเขตอำนาจขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล..... ในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้ (บัญญัติตามมาตรา 44 วรรคสอง พรบ.สช.)

ข้อ 8 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษ
แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
(บทกำหนดโทษของกรณีการฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา 29 คือ โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตาม
มาตรา 73 วรรคสอง)

ข้อ 9 ให้นายกองการบริหารส่วนตำบล.....รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ และให้
มีอำนาจออกกระเบื้อง ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

นายอำเภอ.....

หลักการ

ให้มีเทศบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

เหตุผล

เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ในเขตเทศบาล..... ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้กระทำได้โดยการตราเป็นเทศบัญญัติ จึงตราเทศบัญญัตินี้

แนวทาง

(ร่าง)

เทศบัญญัติ.....

เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 60 มาตรา 61 มาตรา 62 มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับ มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เทศบาล..... โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล.....และผู้ว่าราชการจังหวัด.....จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติ.....เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ....”

ข้อ 2 เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล..... ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ที่สำนักงานเทศบาล.....แล้วเจ็ดวัน(ออกตามความใน ม.63 พรบ.เทศบาล)

ข้อ 3 บรรดาเทศบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในเทศบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับเทศบัญญัตินี้ ให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

ข้อ 4 ในเทศบัญญัตินี้

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การมีสัตว์ไว้ในครอบครองและดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาตลอดจนให้อาหารเป็นอาจิม

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การสละการครอบครองสัตว์ หรือปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสัตว์โดยปราศจากการควบคุม

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า รวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือสถานที่ในลักษณะอื่นที่มีการควบคุมของเจ้าของสัตว์

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้ (บัญญัติตาม ม.4 พรบ.สธ.)

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี.....

ข้อ 5 เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้พื้นที่ในเขตอำนาจของเทศบาล.....

เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ดังนี้ (ออกตามความในมาตรา 29 พรบ.สธ.)

(หมายเหตุ เขตควบคุมฯในลักษณะต่างๆ ที่ร่างไว้นี้เป็นไปตามกรอบของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ส่วนข้อเท็จจริงของแต่ละท้องถิ่นจะสมควรมีการควบคุมเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเป็นจริงและความประสงค์ของแต่ละท้องถิ่น)

(1) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท...(โปรดระบุประเภทสัตว์)...โดยเด็ดขาด

1.1) ....(โปรดระบุรายละเอียดของพื้นที่).....

1.2) .....

1.3) .....

(2) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เกินจำนวนที่กำหนดดังนี้

2.1) .....(โปรดระบุรายละเอียดของพื้นที่)..... ห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท...(โปรดระบุประเภทสัตว์).....เกินจำนวน.....ตัว

2.2) .....

2.3) .....

(3) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

3.1) ....(โปรดระบุรายละเอียดของพื้นที่).....เป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท.....(โปรดระบุประเภทสัตว์).....ต้อง...(โปรดระบุมาตรการที่จะกำหนด).....

3.2) .....

3.3) .....

(“มาตรการ” หมายถึง วิธีการในการเข้าสู่ผลสำเร็จ, วิธีการตัดสินใจ)

ข้อ 6 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ 5 โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้ว

ยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืนให้สัตว์นั้นตกเป็นของเทศบาล..... แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้
อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขาย
หรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขาย
ทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้วให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มีได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่งและเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืน
ภายในกำหนดเวลาดามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่เทศบาล.....
ตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อ
ประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้(บัญญัติตามมาตรา 30 พรบ.สช.)

ข้อ 7 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติ
หน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ในเขตอำนาจของเทศบาล.....
ในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้(บัญญัติตามมาตรา 44 วรรคสอง พรบ.สช.)

ข้อ 8 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษ
แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
(บทกำหนดโทษของกรณีการฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา 29 คือ โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตาม
มาตรา 73 วรรคสอง)

ข้อ 9 ให้นายกเทศมนตรี.....รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออก
ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๑๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าของประเทศไทยยังมีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับองค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับข้อตกลงดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๔

แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับข้อตกลงดังกล่าว

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันลงนามบันทึกความร่วมมือการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปี

สถานการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ มีจำนวนตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๕๙๓ ตัวอย่าง เฉลี่ย ๔๙ ตัวอย่างต่อเดือน นับเป็นจำนวนสูงที่สุดในรอบ ๑๔ ปี

ทั้งนี้ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้ ได้แก่

- มาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม
- มาตรา ๕๐ (๔) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติม
- กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๑ (๑๔) ในมาตรา ๔๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติม
- มาตรา ๖๒(๑๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม

ประกอบกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ในการนี้ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ (เรื่องเสร็จที่ ๔๔๒/๒๕๕๙) คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ และคณะที่ ๑๐ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้ อีกทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการหลายประการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออีกด้วย

๑. แผนยุทธศาสตร์การดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า
ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพะเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๓

.....

วิสัยทัศน์ กำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
๒. การจัดการระบบศูนย์พักพิงสัตว์
๓. การเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน
๔. การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น
๕. การประชาสัมพันธ์
๖. การบูรณาการและการบริหารจัดการข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า
๗. การติดตามและประเมินผล
๘. การพัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี

เป้าประสงค์ ไม่มีคนและสัตว์เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าอย่างยั่งยืน

๑. การบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการบรรจุหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มี “โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า” อาจกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๓ /ว ๕๗๙๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่องซักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. การจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

๒.๑ นำแผนงาน/โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้ระบุกิจกรรมและค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามปีงบประมาณ เช่น

๑) รายการค่ายาและเวชภัณฑ์ เช่น ค่ายาวัคซีนพิษสุนัขบ้า ค่ายาชุดการแพทย์ ค่าใบรับรองการฉีดวัคซีน เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ฯลฯ

๒) รายการค่ายาชุดประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นไวนิลประชาสัมพันธ์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

๓) รายการค่ายาชุดอื่นๆ

หรือรายการอื่นๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งงบประมาณการดำเนินงานโครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในหมวดค่าใช้จ่าย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการลดจำนวนประชากรสัตว์ (ฉีดยาคุมกำเนิด ทำหมันสัตว์ ฯลฯ) โดยตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุน เพื่อให้หน่วยงานปศุสัตว์ทำโครงการมาขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ ทั้งนี้ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

๓. การจัดทำโครงการ

๓.๑ การจัดหาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้โดยปฏิบัติ ดังนี้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสำรวจข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว แล้วจัดเก็บรวบรวมไว้เป็นระบบข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว และ/หรือขึ้นทะเบียนในฐานข้อมูลของ Thai Rabies.net ของกรมปศุสัตว์

๒) ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีสัตวแพทย์หรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ เพื่อขอรับการสนับสนุนบุคลากร และอื่นๆ สำหรับการรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

๓) จัดซื้อวัคซีน เวชภัณฑ์และวัสดุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒ การประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์มีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยง นำสัตว์เลี้ยงมารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๔. การประกาศใช้ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และประกาศให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับทราบ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๕. การฉีดวัคซีนให้สัตว์

๕.๑ สัตว์จรจัดหรือสัตว์ที่อยู่ในสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ ฯลฯ สามารถดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้

๕.๒ สัตว์มีเจ้าของ

๑) กรณีไม่มีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๒) กรณีมีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทค่าธรรมเนียม โดยไม่ต้องตราข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว

๕.๓ กรณีพบสัตว์ที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า หรือพบตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า (rabies case) ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Ring Vaccine) ควรขอรับการสนับสนุนบุคลากรและวัคซีนจากหน่วยงานปศุสัตว์ ในการดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Ring Vaccine) ในรัศมี ๓ กิโลเมตรจากสถานที่หรือแหล่งที่พบโรค

๖. การประเมินผลโครงการ

๑) สรุปผลสำเร็จการดำเนินงานตามโครงการ

๒) ประเมินความคุ้มค่าโครงการ

๓) ประเมินความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่

๔) จัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

*****

เป้าหมาย ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๓

การดำเนินการ	เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่	ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
		ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม
๑. ฉีดวัคซีนในสัตว์	๑,๔												
๑.๑ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์รอบจุดเกิดโรคมี ๓ กิโลเมตร	๑	๑๐๐%		๑๐๐%	๑๐๐%		๑๐๐%	๑๐๐%		๑๐๐%	๑๐๐%		๑๐๐%
๑.๒ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสุนัข	๑	-	-	-	-	๖๐%	๖๐%	-	๘๐%	๘๐%	-	๑๐๐%	๑๐๐%
๒ การทำหมัน	๑	๘๐,๐๐๐ ตัว	-	๘๐,๐๐๐ ตัว	๘๐,๐๐๐ ตัว	๑๒๐,๐๐๐ ตัว	๒๐๐,๐๐๐ ตัว	๘๐,๐๐๐ ตัว	๑๒๐,๐๐๐ ตัว	๒๐๐,๐๐๐ ตัว	๘๐,๐๐๐ ตัว	๑๒๐,๐๐๐ ตัว	๒๐๐,๐๐๐ ตัว
๓. สำรวจและขึ้นทะเบียนสุนัข	๑												
๓.๑ สุนัขจรจัดพื้นที่เสี่ยง	๑	-	๖๐%	๖๐%	-	๘๐%	๘๐%	-	๑๐๐%	๑๐๐%	-	๑๐๐%	๑๐๐%
๓.๒ สุนัขอื่น ๆ	๑	-	๕๐%	๕๐%	-	๕๐%	๕๐%	-	๕๐%	๕๐%	-	๕๐%	๕๐%
๔. ศูนย์พักพิงสัตว์ ดันแบบ	๒			๑			๕			๕			๗
๕. ผู้สัมผัสสัตว์ที่ตรวจพบเชื้อพิษสุนัขบ้าได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามแนวทางเวชปฏิบัติ	๑,๓,๔, ๕,๖,๗			๑๐๐%			๑๐๐%			๑๐๐%			๑๐๐%
๖. จำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า	๑,๓,๔, ๕,๖,๗			๐ คน			๐ คน			๐ คน			๐ คน
๗. อำเภอเสี่ยง* มีการดำเนินการตามแผนป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตามมาตรการเชิงรุกที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด	๑,๓,๔, ๕,๖,๗			๙๐%			๙๕%			๑๐๐%			๑๐๐%

การดำเนินการ	เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่	ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
		ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม	ข้อมูลเดิม	เพิ่มเติม	รวม
๘. ระบบสุขภาพระดับอำเภอ (District Health System : DHS) ในพื้นที่จังหวัดเสียมราฐ * มีแผนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	๑,๓,๔, ๕,๖,๗			๙๐%			๙๕%			๑๐๐%			๑๐๐%
๙. ให้ความรู้ประชาชน/ผลิตสื่อ/โลโก้โครงการ	๓,๕,๘			๑๐๐%			๑๐๐%			๑๐๐%			๑๐๐%
๙.๑ สื่อต้นแบบอาสาสมัคร (อสม.)													
๙.๒ สื่อถึงประชาชนทั่วไป													
๙.๓ สื่อถึงผู้นำสสจ.													
๑๐. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์	๔												
๑๐.๑ พื้นที่เสี่ยง				๕๐%			๖๐%			๗๐%			๘๐%
๑๐.๒ พื้นที่อื่น ๆ				๕๐%			๖๐%			๗๐%			๘๐%
๑๑. มีการบูรณาการและบริหารจัดการข้อมูล	๖												
๑๑.๑ มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการ		มี		มี			มี			มี			มี
๑๑.๒ ตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์		มี		มี			มี			มี			มี
๑๒. ตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกัน	๘	๐		๐			๑๐๐%			๑๐๐%			๑๐๐%

๒. โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธาน

ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๓

๒.๑ ที่มาและการวิเคราะห์สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

๒.๑.๑ ที่มา:

ด้วย ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีพระปณิธานเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการดูแลทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย รวมถึงสรรพชีวิตภายใต้ร่มพระบารมีให้ได้รับความผาสุก トラบจนทุกวันนี้ และขออัญเชิญพระกระแสน้ำแห่งเมตตาธรรมเสด็จทอดพระเนตรการดำเนินงานของศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ ณ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙ ว่า “ทรงห่วงใยปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติ” และทรงมีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย โดยต้องค่อยเป็นค่อยไป สัตวแพทย์ควรมีบทบาทในการช่วยดำเนินการ

รัฐบาลได้น้อมรับใส่เกล้าฯ สนองพระปณิธาน และ ฯ พณา นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ ๒๑๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และทรงมีพระกรุณาธิคุณรับเป็นประธานกรรมการฯ พร้อมพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฬาภรณ์ ทรงร่วมเป็นรองประธานฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการจากสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกรม กองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯ จารึกพระเกียรติคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และสรรพชีวิต เนื่องในโอกาสวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ของศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาลเห็นสมควรดำเนินการโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป

๒.๒ สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

๒.๒.๑ สถานการณ์โรคในสัตว์: แนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นและขยายพื้นที่มากขึ้น

แม้ว่าสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์จะลดความรุนแรงลงจากอดีตเป็นอย่างมาก จากที่มีตัวอย่าง หัวสัตว์ที่ให้ผลบวกมากถึง ๑,๑๑๕ ตัวอย่างในปี ๒๕๔๐ ลดลงมาอยู่ในระดับต่ำสุดในปี ๒๕๕๖ ที่พบตัวอย่าง หัวสัตว์ที่ให้ผลบวกเพียง ๑๐๒ ตัวอย่าง สอดคล้องกับร้อยละของตัวอย่างที่ให้ผลบวกจากเดิมที่ประมาณร้อยละ ๒๕-๔๕ ในช่วงปี ๒๕๓๖-๒๕๔๖ ลดลงมาเหลือร้อยละ ๕ โดยประมาณ ในช่วงหลังจากปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

แต่สถานการณ์ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาจากปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่าจำนวนตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า มีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ๑๐๒, ๒๕๐ และ ๓๓๐ ตัวอย่างตามลำดับ และที่สำคัญในปีปัจจุบันตั้งแต่ต้นปีจนถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ พบว่ามีตัวอย่างที่ให้ผลบวกมากถึง ๔๕๖ ตัวอย่าง เฉลี่ย ๔๕ ตัวอย่างต่อเดือน และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนมากกว่า ๕๐๐ ตัวอย่าง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เริ่มทวีความรุนแรงและน่าเป็นห่วง เนื่องจากจำนวนตัวอย่างที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๙ เป็นจำนวนที่สูงที่สุดในรอบ ๑๔ ปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมา โดยพื้นที่ที่พบโรคหนาแน่น ใน ๓ กลุ่มจังหวัด ได้แก่กรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาค

ตะวันออกซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร เช่น ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ปราจีนบุรี รongลงมา ได้แก่กลุ่มจังหวัดสงขลาและพื้นที่รอบจังหวัดสงขลา ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ตรัง และกระจายในกลุ่มจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ยโสธร และอุบลราชธานี แต่ที่น่าสนใจคือพื้นที่ตำบลหรืออำเภอที่พบโรคในปี ๒๕๕๘ พบว่ามีการเกิดโรคซ้ำและมีจำนวนตัวอย่างที่ให้ผลบวกมากขึ้นในปี ๒๕๕๙ นอกจากนี้ ยังพบการกระจายตัวของโรคไปในพื้นที่ที่ไม่พบโรคในรอบ ๒ ปีในทั่วทุกภาค เช่น กาญจนบุรี กำแพงเพชร นครพนม ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา อุดรธานี เป็นต้น ในด้านชนิดสัตว์ที่พบโรคพบว่า ตัวอย่าง สุนัข ยังคงเป็นสัตว์ที่ให้ผลบวกมากที่สุด ร้อยละ ๙๐ แต่ที่น่าสนใจคือ ตัวอย่างที่ให้ผลบวกจากโค พบว่าสูงขึ้นในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา โดยพบร้อยละ ๕ จากตัวอย่างที่ให้ผลบวกทั้งหมด มากกว่าแมวที่ร้อยละ ๔ ในส่วนของความเป็นเจ้าของและประวัติการได้รับวัคซีน ในตัวอย่างที่ให้ผลบวกในรอบ ๔ ปีล่าสุด (๒๕๕๖- ตุลาคม ๒๕๕๙) พบว่าเป็นตัวอย่างจากสัตว์ที่มีเจ้าของมากกว่าร้อยละ ๕๕ มากกว่าตัวอย่างจากสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของที่ร้อยละ ๓๗ และไม่ทราบความถี่เจ้าของร้อยละ ๘ ส่วนประวัติการได้รับวัคซีนพบว่าผู้ส่งตัวอย่างไม่ทราบประวัติการทำวัคซีนในสัตว์ที่ให้ผลบวกร้อยละ ๔๔ และไม่ได้ฉีดร้อยละ ๓๙ และเมื่อนำมาคิดเฉพาะตัวอย่างที่ให้ผลบวกและเป็นสัตว์มีเจ้าของพบว่า ไม่ทราบประวัติวัคซีนร้อยละ ๕๘ และไม่ได้ฉีดร้อยละ ๑๓ จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้นดังกล่าวทำให้เราทราบถึงความรุนแรงและพื้นที่ที่พบโรค รวมทั้งกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ในวางแผนเพื่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๒ สถานการณ์โรคในคน: แนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นและขยายพื้นที่มากขึ้น

จากข้อมูลระบบเฝ้าระวังโรค (รง ๕๐๖) สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙* จำนวน ๗, ๗, ๗, ๖, ๕ และ ๑๒ ราย ตามลำดับ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และตาก จังหวัดละ ๒ ราย จังหวัดสงขลา ระยอง ปราจีนบุรี สระแก้ว ศรีสะเกษ และกรุงเทพมหานคร จังหวัดละ ๑ ราย ถือว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและจากการวิเคราะห์ข้อมูลระบบรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ร.๓๖) ของสำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙* พบผู้มารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๑๗๙,๐๖๖ ๑๖๗,๖๒๕ ๑๕๗,๐๙๑ ๑๖๖,๓๗๖ ๑๖๓,๗๘๙ และ ๑๒๒,๑๕๘ ราย ตามลำดับ ลักษณะการกระจายข้อมูลพบมีผู้ถูกกัดมารับวัคซีนเฉลี่ยเดือนละ ๑๒,๐๐๐ - ๑๔,๐๐๐ ราย โดยพบมากในกลุ่มอายุ ๑-๕ ปี, ๔๖-๕๕ ปี, ๖-๑๐ ปี และ ๓๖-๔๕ ปี ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าประชากรทุกกลุ่มอายุมีโอกาสเกิดโรคได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมควบคุมโรค ทำการสำรวจความรู้และทัศนคติของประชาชนเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๓,๐๒๔ ตัวอย่าง พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าไม่ถูกต้องเช่น คิดว่าโรคพิษสุนัขบ้ารักษาได้ (ร้อยละ ๓๒.๔) มีการล้างแผล ใส่ยา ไปหาหมอเมื่อถูกสัตว์กัดข่วน (ร้อยละ ๓๙.๖) เป็นต้น และจากรายงานการเฝ้าระวังโรคของสำนักระบาดวิทยา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่าปัจจัยสำคัญของผู้เสียชีวิต คือการไม่ดูแลรักษาบาดแผลหลังสัมผัสโรค ไม่ได้รับการฉีดวัคซีน หรือฉีดวัคซีนไม่ครบถ้วนตามแนวทางเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้า และยังพบว่าผู้สัมผัสโรคทั้งหมดจะเสียชีวิตหลังสัมผัสโรคไม่เกิน ๑ ปี (* ข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. - ๓๐ พ.ย. ๕๙)

๒.๓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาคนถูกสุนัขกัดในประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ผู้ที่ถูกสุนัขกัดในแต่ละปีมีจำนวนเท่าใดไม่สามารถตอบได้ เนื่องจากไม่ได้อยู่ในระบบที่ต้องรายงาน แต่จากข้อมูลผู้ถูกสุนัขกัดที่มารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข (ระบบรายงาน ร.๓๖)

พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี หากรวมผู้ที่ไปรับบริการจากสถานบริการของมหาวิทยาลัยและเอกชนด้วยแล้ว ประเมินการว่าน่าจะถึงปีละ ๕ แสนคน ซึ่งรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินสูงถึง ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี นับว่าเป็นภาระที่รัฐบาลต้องนำเงินภาษีอากรมาใช้จ่ายเพื่อการนี้เป็นจำนวนมาก หากมีผู้ถูกสุนัขกัดและผู้ที่ต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าลดลง ค่าใช้จ่ายที่ลดลงจะได้นำไปทำประโยชน์อื่น ๆ ได้มากมาย ผู้ที่มาขอรับบริการเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลบาดแผล และไม่ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างถูกต้อง ทำให้ยังมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคนี้อย่างต่อเนื่องตลอดมา จากรายงานการสอบสวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ถูกสุนัขอายุ ๑-๓ เดือนกัด แล้วไม่ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกัน เนื่องจากไม่คิดว่าลูกสุนัขจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ เช่นเดียวกับที่มีคนเข้าใจผิดคิดว่าโรคนี้เป็นเฉพาะฤดูร้อนเท่านั้น จึงไม่สนใจที่จะไปพบแพทย์ เพื่อขอรับการฉีดวัคซีนเมื่อถูกสุนัขกัด

จากผลการศึกษาความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของประชาชนไทยในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสุนัขหรือแมว และเลี้ยงสุนัขมากกว่าแมว ส่วนใหญ่เป็นสุนัขที่ขอมมาเลี้ยงและเก็บมาเลี้ยง เพื่อไว้เฝ้าบ้านและเลี้ยงไว้เป็นเพื่อน โดยคนภาคกลางเก็บมาเลี้ยงและเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนสูงกว่าภาคอื่น และส่วนใหญ่เลี้ยงแบบปล่อยเป็นอิสระเข้าออกนอกบ้านได้ ในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑๑.๙ ของครัวเรือน มีสมาชิกถูกสัตว์กัด/ข่วน (ส่วนใหญ่เป็นสุนัข) ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๐.๑ ถูกกัด/ข่วน โดยสัตว์มีเจ้าของ ทั้งของตนเองและของผู้อื่น คนที่ถูกสุนัขกัดไปพบแพทย์ร้อยละ ๗๕ สำหรับคนที่ไม่ไปพบแพทย์ ไม่ไปเพราะคิดว่าแผลเล็กน้อย ไม่น่าติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า และสุนัขที่กัด เช่น ลูกสุนัข ไม่น่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า สาเหตุที่เจ้าของสุนัขไม่ได้พาสุนัขไปฉีดวัคซีน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานมาให้บริการ สัตว์อายุน้อยกว่า ๒ เดือน และจับสัตว์ไม่ได้ นอกจากนี้พบว่าประชาชนมีความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการสังเกตอาการสุนัขที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า สัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้า การรักษาคคนที่ เป็นโรคพิษสุนัขบ้า การปฏิบัติเมื่อถูกสัตว์ที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด และไม่รู้ว่ามีกฎหมายบังคับให้เจ้าของนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ส่วนประชาชนที่มีอายุ ๗๖-๙๐ ปี เมื่อถูกสัตว์กัดแล้วไปพบแพทย์น้อยที่สุดเพียงร้อยละ ๒๕ ประชาชนที่อยู่ในภาคกลางเมื่อถูกสัตว์กัดแล้วไปพบแพทย์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น จะเห็นได้ว่าโรคนี้ยังเป็นปัญหาก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตคน สัตว์ และเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีนโยบายที่ชัดเจน แผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นได้ทั้งคนและสัตว์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดูแลการป้องกันควบคุมโรคในสัตว์ โดยออกพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นแม่บท ส่วนกระทรวงสาธารณสุขดูแลการป้องกันควบคุมโรคในคน โดยอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นแม่บท โดยทั้งสองหน่วยงานจะต้องประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สถานเสาวภา สภากาชาดไทย สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน

ประกอบกับในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคนี้ให้หมดไปภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่ยังคงพบโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและในสัตว์ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและควบคุม เพื่อให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อจะได้นำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งในประเทศและนอกประเทศ

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ ๘ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

เป้าประสงค์

ไม่พบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้ครอบคลุม ถูกต้องทันเหตุการณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้มีภูมิคุ้มโรคและปลอดโรคพิษสุนัขบ้า
๓. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๑. บูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ในทุกกระดับ
  - ๑.๑ การประชุมหารือ ซ้อมแผน และติดตามประเมินผล
  - ๑.๒ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (อาสาสมัคร) ด้านโรคพิษสุนัขบ้าให้มีประสิทธิภาพในทุกกระดับ
๒. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
  - ๒.๑ สร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคให้มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ในทุกกระดับ
  - ๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้ได้มาตรฐานสากล มีความไวและจำเพาะสูง รวดเร็ว และเชื่อถือได้
  - ๒.๓ สร้างแรงขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเป็นผู้นำที่มีความพร้อมทางด้านห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยและทดสอบโรคพิษสุนัขบ้า โดยสร้างและพัฒนาห้องปฏิบัติการอ้างอิงสำหรับตรวจโรคพิษสุนัขบ้าในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามข้อกำหนดขององค์การสุขภาพสัตว์โลก (OIE)
  - ๒.๔ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการเก็บและส่งตัวอย่าง ระบบการแจ้งพบสัตว์สงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ระบบรายงานผลการตรวจและแจ้งเตือนการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า(Early Warning System)
  - ๒.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังโรคและสอบสวนโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๒.๖ เพิ่มพูนและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการควบคุม ป้องกัน และเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๓. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
  - ๓.๑ บริหารการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ครอบคลุมจำนวนประชากรสุนัขและแมว
    - ๓.๑.๑ กรมปศุสัตว์ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่เกิดโรคให้ครอบคลุมจำนวนประชากรสุนัขและแมวร้อยละ ๑๐๐
    - ๓.๑.๒ ส่งเสริมการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั่วไปให้ครอบคลุมจำนวนประชากรสุนัขและแมวร้อยละ ๑๐๐
  - ๓.๒ บริหารจัดการเพื่อควบคุมและลดจำนวนประชากรสุนัขและแมว
  - ๓.๓ ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสำรวจและขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวในพื้นที่ความรับผิดชอบของท้องถิ่นนั้นๆ

๘.๑๐ การพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าโดยวิธี Immunoperoxidase เพื่อใช้เป็นวิธี
ทางเลือกในการตรวจตัวอย่าง โดยไม่จำเป็นต้องมีกล้องจุลทรรศน์ในการอ่านผล

เป้าหมาย

๑. ฉีดวัคซีนในสัตว์

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์รอบจุดเกิดรัศมี ๓ กิโลเมตร

- ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐

๒. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสุนัข

- ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๐
- ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๖๐
- ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๘๐
- ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐

๓. การทำหมัน

- ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๘๐,๐๐๐ ตัว
- ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว
- ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว
- ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว

๔. สำรองและขึ้นทะเบียนสุนัข

๓.๑ สุนัขจรจัดพื้นที่เสี่ยง

- ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๖๐
- ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๘๐
- ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ สุนัขอื่นๆ

- ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๕๐
- ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๕๐
- ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๕๐
- ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๕๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการระบบศูนย์พักพิงสัตว์

เป้าประสงค์

๑. สร้างเกณฑ์มาตรฐานของสถานพักพิงสัตว์ โดยยึดหลักสวัสดิภาพสัตว์และความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

๑. จัดสร้างหรือพัฒนาสถานพักพิงสัตว์ต้นแบบ เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุนัขและแมวจรจัด และเป็นต้นแบบให้เกิดการเรียนรู้ นำไปขยายผล
๒. สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานพักพิงสัตว์ และสาธารณชน
๓. สร้างจิตอาสาในงานด้านการจัดการสถานพักพิงสัตว์

กลยุทธ์

๑. ดำเนินงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย กรมปศุสัตว์ ภาคเอกชน และองค์กรการกุศล เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานสถานพักพิงสัตว์ของประเทศไทย
๒. ร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมปศุสัตว์ และภาคเอกชน จัดสร้างและวางระบบสถานพักพิงสัตว์ต้นแบบให้กระจายทั่วทุกภูมิภาค เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และนำไปขยายผล
๓. ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ถูกต้องในการจัดการสถานพยาบาลสัตว์ ให้ผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
๔. ร่วมมือกันในกลุ่มภาคีสัตวแพทย์ และสถาบันการศึกษาที่สนใจทั่วประเทศในการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาของนักเรียน นิสิต นักศึกษาทางด้านการจัดการ การป้องกันโรค การทำหมันสุนัขและแมวในสถานพักพิง
๕. สนับสนุนการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานพักพิงสัตว์

เป้าหมาย

๑. มีศูนย์พักพิงสุนัขต้นแบบ
๒. มีการพัฒนาและปรับปรุงศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดที่มีความเสี่ยง และจังหวัดท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ศูนย์ (จ.นครราชสีมา)
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ศูนย์ (จ.อุดรธานี)
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒ ศูนย์ (จ.กรุงเทพมหานคร จ.อุทัยธานี)
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒ ศูนย์ (จ.เชียงใหม่ จ.นครศรีธรรมราช)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน เป้าประสงค์

๑. ไม่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคให้มีความครอบคลุม ถูกต้องทันเหตุการณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน ให้เป็นพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

กลยุทธ์

๑. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในคน
  - ๑.๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคแก่บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ๑.๒ พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรค และระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีความครอบคลุม สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - ๑.๓ พัฒนาระบบการเก็บ/ส่งตัวอย่างและการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อวินิจฉัยยืนยัน โรคพิษสุนัขบ้ากรณีพบผู้ป่วย/ผู้เสียชีวิตที่สงสัยโรคพิษสุนัขบ้าหรือใช้สมองอีกเสบที่ไม่ทราบสาเหตุทุกราย
๒. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคน
  - ๒.๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีบริการวัคซีน/อิมมูโนโกลบูลิน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างเพียงพอ
  - ๒.๒ พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับให้มีความรู้ในการดูแลรักษาผู้สัมผัสโรคอย่างถูกต้องตามแนวทางเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๒.๓ พัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนเรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า สำหรับสถานศึกษาและ บุคลากรสาธารณสุข
  - ๒.๔ ส่งเสริมการจัดหาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคล่วงหน้าสำหรับบุคลากรและอาสาสมัครที่เกี่ยวข้อง
๓. การควบคุมโรคเมื่อเกิดโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๓.๑ สอบสวนโรคร่วมกันตามหลักสุขภาพหนึ่งเดียว
  - ๓.๒ ค้นหา ติดตามผู้สัมผัสโรค (มีประวัติถูกสุนัขบ้ากัด-ข่วน) และกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการดูแลรักษา และฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบชุดทุกราย โดยสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่
  - ๓.๓ ดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรค ภายใต้แผนโรคติดต่อระดับจังหวัด
๔. บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย
  - ๔.๑ พัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่ศทางเดียวกัน
  - ๔.๒ บูรณาการการติดตามประเมินผล การดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๔.๓ ส่งเสริมการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้เหมาะสม
๕. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
  - ๕.๑ ผลิตและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนกลุ่มเสี่ยง
  - ๕.๒ ประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ประชาชนในแนวกว้างและแนวลึก

๖. การศึกษาวิจัยและพัฒนา

๖.๑ พัฒนาวีธีการตรวจวินิจฉัยไวรัสโรคพิษสุนัขบ้า

๖.๒ พัฒนาแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า

เป้าหมาย

๑. ผู้สัมผัสสัตว์ที่ตรวจพบเชื้อพิษสุนัขบ้าได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามแนวทางเวชปฏิบัติ
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
๒. จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๐ คน
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๐ คน
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๐ คน
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๐ คน
๓. อำเภอเสี่ยง* มีการดำเนินการตามแผนป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรการเชิงรุกที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๙๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๙๕
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
๔. ระบบสุขภาพระดับอำเภอ (District Health System : DHS) ในพื้นที่จังหวัดเสี่ยง* มีแผนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๙๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๙๕
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

เป้าประสงค์

ไม่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่นที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง
๒. เพื่อสร้างเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเครือข่ายการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและบูรณาการการดำเนินงานให้ครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบและพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ เพื่อควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์

กลยุทธ์

๑. จัดทำแผนเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น
๒. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
๓. ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๓.๑ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนทราบข้อมูล และหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบัญญัติท้องถิ่นรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม
  - ๓.๒ ออกข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์
๔. ส่งเสริมการนำผลงานวิจัย/เทคนิค/อุปกรณ์/เครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
๕. พัฒนาระบบฐานข้อมูลในแต่ละชุมชน เช่น จำนวนสุนัข/แมวต่อครัวเรือน จำนวนสุนัข/แมวทั้งหมด จำนวนสัตว์ฉีดวัคซีน จำนวนสัตว์ทำหมัน จำนวนสัตว์เกิดใหม่

เป้าหมาย

๑. ฉีดวัคซีนสุนัขในท้องถิ่น
สุนัขท้องถิ่น
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๕๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๖๐
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๘๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๕๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๖๐
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๗๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๘๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การประชาสัมพันธ์

เป้าประสงค์

ประชาชนเกิดความเข้าใจ ยอมรับ ให้ความร่วมมือในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ที่ถูกต้องและสร้างความเชื่อมั่นโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งการดูแลสุนัขและแมวเพื่อลดการกระจายของโรค
๒. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความตระหนักเห็นความสำคัญ สนับสนุนให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐในการดูแลและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนและเรื่อง การเลี้ยงดูสุนัขให้ถูกวิธีและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
๓. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด
๔. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดความรักและเมตตาต่อสัตว์

กลยุทธ์

๑. สร้างการรับรู้และความเข้าใจ
  - ๑.๑ สร้างความตระหนักถึงพิษภัยของโรคพิษสุนัขบ้า
    - ปัญหาและภัยคุกคามของสุนัขจรจัด
    - การเลี้ยงดูสุนัขให้ถูกวิธี
    - การตระหนัก รัพิษภัยและการป้องกันของโรคพิษสุนัขบ้า ที่เกิดต่อคน สัตว์ สังคม และประเทศ
    - การควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม
  - ๑.๒ ประชาสัมพันธ์โครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า
    - สร้างการรับรู้ แนวคิด ความเป็นมาของโครงการ และประโยชน์ต่อสังคม
    - การสร้างความเชื่อมั่นโครงการปลอดภัยต่อชีวิตสุนัข
    - เผยแพร่ข้อมูล การดำเนินงานของศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด
    - ประสานงาน อำนวยความสะดวกในการนำสุนัขจรจัดเข้าสู่ศูนย์พักพิงฯ
๒. สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและแสวงหาความร่วมมือลดกระแสต่อต้าน
  - เปิดการสื่อสารสองทางเป็นช่องทาง แสวงหาแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อแจ้งเบาะแส และลดแรงต่อต้าน (ติดตามว่าสุนัขในโครงการมีความสุขจริงหรือไม่)
  - มีกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายผู้รักสุนัข มูลนิธิ สถาบันต่าง ๆ
  - กระตุ้นให้เกิดการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา
๓. สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบเห็นคุณค่าของทุกชีวิตมีความเท่าเทียมกันและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - กระตุ้นเตือนสติผู้ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงสุนัข
  - สร้างความตระหนักถึงปัญหาสุนัขที่ถูกทอดทิ้ง
  - ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย ให้เอื้อต่อการดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายหลัก

- กลุ่มเครือข่ายคนรัก พิทักษ์สุนัข
- ผู้รักและเมตตาสุนัข แต่ไม่รับเลี้ยง
- ผู้ที่เลี้ยงสุนัข แต่ขาดความรับผิดชอบ
- ผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัข แต่ยังไม่มีความรู้ ไม่มีความพร้อม
- ภาคประชาชน ในระบบการศึกษา
- ภาคประชาชน นอกกระบวนการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายรอง

- ประชาชนทั่วไป (รวมถึงผู้ที่ไม่รักสุนัข เพื่อเป็นเครือข่ายเผื่อระวัง ให้ความร่วมมือและไม่ต่อต้าน)

กิจกรรม

สื่อวิทยุโทรทัศน์

- ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- รายการ
- สปอต
- สกู๊ป
- สารคดีสั้น
- ข่าว
- ข่าวการเปิดโครงการ (๑๖ พ.ย. และ ๔ ธ.ค.)
- ละครสั้น
- อักษรวิ่ง
- พุดแทรกรายการประเด็นเกี่ยวกับสัตว์
- คลินิกหมารายการถามตอบโฟนอิน
- ถ่ายทอดในพื้นที่เปิดโครงการที่โคราช
- รายการคนดังพุด...(สรรเสริญ)

สื่อวิทยุกระจายเสียง

- รายการ
- สปอต
- ข่าว
- พุดแทรกรายการประเด็นเกี่ยวกับสัตว์
- คลินิกหมารายการถามตอบโฟนอิน
- ข่าวการเปิดโครงการ (๑๖ พ.ย. และ ๔ ธ.ค.)

สื่อกิจกรรม

- ประกวตเล่าเรื่องสั้นเรื่องชีวิตหมาๆ
- อบรมเครือข่ายประชาสัมพันธ์ (๘เขต)
- ดาราไอตอลมาเป็นต้นแบบรักหมาเพื่อเป็นพรีเซ็นเตอร์เช่นณเดชเก็บหมามาเลี้ยง
- คนทั่วไปที่เลี้ยงดูหมานอกบ้าน
- รณรงค์...
- เปิดตัวโครงการฯ (วันประชุมนายกฯกรม. ที่ทำเนียบ)
- อบรมเครือข่าย
- นิทรรศการเคลื่อนที่

สื่อดิจิทัล

- Website โดยการดูแลของศูนย์พักพิง
- Infographic – จัดจ้าง
- Official line

เป้าหมาย

๑. ให้ความรู้ประชาชน/ผลิตสื่อ/โลโก้โครงการ
  - ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
  - ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
๒. สื่อต้นแบบอาสาสมัคร (อสม.)
๓. สื่อถึงประชาชนทั่วไป
๔. สื่อถึงผู้นำ สสจ.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบูรณาการและการบริหารจัดการข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า

เป้าประสงค์

ฐานข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์และในคน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อผลักดันและยกระดับความสำคัญของระบบฐานข้อมูลสารสนเทศโรคพิษสุนัขบ้าในบริบทของหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบให้ตอบสนองต่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อให้เกิดการบูรณาการข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าจากหน่วยงานต่างๆ เป็นหนึ่งเดียวเพื่อการใช้งานร่วมกันอย่างแท้จริงในทุกด้านและทุกมิติ
๓. เพื่อบริหารจัดการในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Command System, ICS) ตามโครงการ “สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า” ตามพระปณิธาน ศ.ดร.สมเด็จฯ พระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

กลยุทธ์

๑. พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าให้ตอบสนองต่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน
  - กิจกรรมที่ ๑ การปรับปรุงระบบรายงานในแต่ละหน่วยงาน ให้มีความง่ายในการลงข้อมูล (User Friendly) การลงข้อมูลเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ ในจนถึงการสรุปรายงานในรูปแบบรายงานอัจฉริยะ (Business Intelligent, BI) ที่ตอบสนองต่อผู้ใช้งานในทุกระดับได้อย่างแท้จริง
  - กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาให้สะดวกต่อใช้งานในรูปแบบ Mobile Application ทั้งระบบการรายงานการเฝ้าระวังโรคในสัตว์ ระบบการรายงานการได้รับวัคซีนในผู้ป่วยผู้สัมผัสสัตว์กลุ่มเสี่ยง และระบบการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว ให้สนับสนุนการรายงานของเจ้าหน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป
  - กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาระบบการรายงานโรคพิษสุนัขบ้าให้เป็นระบบรายงานแบบหนึ่งเดียว (Rabies Single Window)
๒. ผลักดันและกระตุ้นให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้ามามีส่วนร่วมและเห็นประโยชน์ของการลงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น
  - กิจกรรมที่ ๑ อบรมการใช้งานฐานข้อมูลที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นในแต่ละหน่วยงานให้ทราบถึงประโยชน์และผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการและการลงข้อมูลในระบบ
  - กิจกรรมที่ ๒ จัดทำคู่มือการใช้งานและประชาสัมพันธ์การใช้งานให้หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งประชาชนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการเฝ้าระวังและรายงานแจ้งโรค
๓. ยกระดับและให้ความสำคัญในการรายงานตามระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสมรรถนะประจำปีของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า
  - กิจกรรมที่ ๑ จัดให้มีการรายงานตามระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสมรรถนะประจำปีของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า
๔. พัฒนาระบบคลังข้อมูลสารสนเทศโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Data warehouse)
  - กิจกรรมที่ ๑ ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและวิธีการในการเชื่อมโยง นำเข้า หรือ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

กิจกรรมที่ ๒ จัดทำมาตรฐานกลางของข้อมูลที่จะมีการเชื่อมโยงและนำเข้าคลังข้อมูล

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาระบบคลังข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อสนับสนุนศูนย์บัญชาการการปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค

กิจกรรมที่ ๔ พัฒนาระบบวิเคราะห์และพยากรณ์เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

๕. จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Command System, ICS)

กิจกรรมที่ ๑ จัดตั้งศูนย์บัญชาการการปฏิบัติการเหตุการณ์ (Incidence Command System, ICS) ใน ๓ หน่วยงานหลัก โดยมีคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์กลางโรคพิษสุนัขบ้าแห่งชาติ และมีศูนย์บัญชาการสนับสนุน ๓ หน่วยงาน ได้แก่

๑) สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒) สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

๓) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ปรับปรุงและพัฒนาระบบการสื่อสาร เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรสาร
- ระบบประชุมทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต Teleconference
- ระบบการแสดงผลรายงาน (Business Intelligent, BI)/ข้อมูล Data warehouse บนผนัง(VDO Wall)
- ระบบการติดตามและบริหารจัดการจุดเกิดโรคทั้งในคนและสัตว์
- ห้องทำงานขององค์ประธานโครงการฯ ในพื้นที่ของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

เป้าหมาย

๑. มีการบูรณาการและบริหารจัดการข้อมูล

๑.๑ มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการ

- ปี ๒๕๖๐ : มี
- ปี ๒๕๖๑ : มี
- ปี ๒๕๖๒ : มี
- ปี ๒๕๖๓ : มี

๑.๒ ตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

- ปี ๒๕๖๐ : มี
- ปี ๒๕๖๑ : มี
- ปี ๒๕๖๒ : มี
- ปี ๒๕๖๓ : มี

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การติดตามและประเมินผล

เป้าประสงค์

ติดตาม ประเมินความก้าวหน้าการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนในทุกยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตามความก้าวหน้าและขับเคลื่อนการดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย ภายในปี ๒๕๖๒
๒. เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย ภายในปี ๒๕๖๒ ในระดับจังหวัด
๓. เพื่อประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย ภายในปี ๒๕๖๒

กลยุทธ์

๑. การติดตามผลการดำเนินงาน โดยใช้กลไกการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีผู้ตรวจราชการกระทรวง และผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร ดังนี้
  - ๑.๑ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
  - ๑.๒ การจัดระบบศูนย์พักพิงสุนัข (เฉพาะจังหวัดที่มีศูนย์พักพิงสุนัข)
  - ๑.๓ การเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน
  - ๑.๔ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น
  - ๑.๕ การประชาสัมพันธ์
  - ๑.๖ การบูรณาการและการบริหารจัดการข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า
  - ๑.๗ การพัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี
๒. การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ทั่วประเทศ
  - ๒.๑ ติดตามผลการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดน่าน (จังหวัดนครราชสีมา และอุดรธานี)
  - ๒.๒ ติดตามผลการดำเนินการในพื้นที่นอกเหนือจังหวัดน่าน

เป้าหมาย

ผลการประเมินและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี

เป้าประสงค์

การสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เพื่อการควบคุมโรคและจำนวนประชากรสุนัขและแมว

วัตถุประสงค์

๑. สร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมเพื่อการดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
๒. ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้กับคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
๓. เสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อประโยชน์การขับเคลื่อนการดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

กลยุทธ์

ดำเนินงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินการโครงการ “สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า”

- การศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาวิธีการควบคุมประชากรสุนัข
- การศึกษาวิจัยการใช้พื้นที่เขตวัดเป็นต้นแบบศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด
- การศึกษาวิจัยโรคระบาดที่เกิดจากปัญหาสุนัขจรจัด
- การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตวัคซีนชนิดอนุภาคเสมือนไวรัสเพื่อควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- การศึกษาความคุ้มโรคและระยะคุ้มโรคของวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
- การพัฒนาโมโนโคลนัลแอนติบอดีชนิดสายเดี่ยวสำหรับการวินิจฉัยและรักษาโรคพิษสุนัขบ้า
- การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ที่กินแล้วทำให้เกิดการเป็นหมัน
- การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครื่องมือที่ช่วยให้การทำหมันสัตว์รวดเร็วขึ้น

เป้าหมาย

๒. ตรวจระดับภูมิคุ้มกัน

- ปี ๒๕๖๐ จำนวนร้อยละ ๐
- ปี ๒๕๖๑ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๒ จำนวนร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๓ จำนวนร้อยละ ๑๐๐